

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr. 2.1.-3/16/437

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspeksiooni vaneminspektor Sirje Biin
Otsuse tegemise aeg ja koht	14.04.2016, Tallinn
Vaide esitamise aeg	01.03.2016
Teabevaldaja	Tallinna 21. Kool aadress: Raua 6, 10124 Tallinn e-posti aadress: info@21k.ee
Vaide esitaja	AS Ekspress Meedia aadress: Narva mnt 13, 10151 Tallinn e-posti aadress: menetlus@egrupp.ee

RESOLUTSIOON:

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 p 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

- 1) **jätta vaie rahuldamata;**
- 2) **teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.**

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Vaide esitaja saab käesoleva otsuse vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse. Vaideotsuse tühistamist saab nõuda üksnes koos teabevaldajalt teabe väljastamise nõudega, mis jäi vaideotsusega rahuldamata.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. Eesti Ekspressi ajakirjanik Kirsti Vainküla esitas 05.02.2016 Tallinna 21. Koolile teabenõude sooviga tutvuda 2014. ja 2015.aastal esimese klassi vastuvõtukatsetel õpilaskandidaatidele antud ülesannetega.
2. Kool vastas 09.02.2016 ajakirjanikule, selgitades katsete ülesehitust ja läbiviimise meetodikat.
3. AS Ekspress Meedia esitas 01.03.2016 Andmekaitse Inspeksioonile vaide Tallinna 21. Kooli tegevuse peale teabenõude täitmata jätmise tõttu.
4. Inspeksioon esitas 10.03.2016 koolile asjaolude selgitamiseks järelepärimise.
5. Kooli vastus on inspeksioonis registreeritud 21.03.2016.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Eesti Ekspressi ajakirjanik Kirsti Vainküla esitas seoses tööülesannete täitmisega Tallinna 21. Koolile (edaspidi Teabevaldaja) teabenõude sooviga tutvuda dokumendiga, millest nähtuvad 2014. ja 2015. aastal Tallinna 21. Kooli 1. klassi vastuvõtukatsetel õpilaskandidaatidele antud ülesanded (edaspidi Teabenõue). Teabevaldaja vastas Teabenõudele 09.02.2016, keeldudes kõnealuse teabe väljastamisest.

Kooli õppealajuhataja Valentina Taliaru põhjendas keeldumist täiendavalt järgmiselt: „Pöördusite Tallinna 21. Kooli poole 1. klassi katsete küsimuses. Alljärgnevalt selgitan meie kooli katsete ülesehituse ja läbiviimise metoodikat.

Tallinna 21. Kool moodustab katsete tulemuste alusel ühe inglise keele eriklassi, teised klassid moodustatakse meie kooli määratud piirkonnalastest.

Meie korraldame 1. klassi katsed ühel nädalavahetusel ja viime selle läbi rühmatöö põhimõttel. Lähtume katse läbiviimisel alushariduse õppekava nõuetest.

Kõik katsetele registreerunud jagatakse 8-10- liikmelistesse gruppidesse ja nendega viiakse läbi kaks 45- minutist tundi. Üks tundidest on inglise keel ja teine üldine koolivalmidus.

Inglise keele tunnis õpetatakse teatud inglisekeelseid väljendeid, tegeletakse hääldega ning tagasisidestatakse tunni jooksul õpitut. Töö on suuline ja eelnevat keeleoskust ei eelda.

Üldise koolivalmiduse osas kirjutatakse üks lause (kuni 25 tähemärki, valdavalt häälikupikkus), loetakse teksti ja arutletakse koos õpetajaga loetud teksti üle. Matemaatikas on liitmine, lahutamine ja võrdlemine kuni 10 piires ning tekstülesanne. Lisaks on kolm loogikaülesannet, kus tuleb leida erinevusi, leida hulk, sobiv kujund, jätkata rida jne. Matemaatika ja loogika osa viiakse läbi iseseisva tööna, kuid õpetajaga koos vaadatakse ja selgitatakse ülesande tööjuhust.

Möödunud aastal viisime eraldi läbi ka kuulmis- ja nägemismälu ülesande, kus pidi meenutama pildi ja kuulmise järgi nähtud-kuuldud esemeid-sõnu. Sel aastal on see osa kombineeritud.

Oleme oma kooli katse sisu lahti kirjutanud ka kooli kodulehel. Valdav osa õpilaskandidaatidega tehtud tööst on suuline. Katse tulemuse maksimumsumma on 50 punkti. Kuna 1. klassi soovijate arv on suur, on meil vastuvõtukomisjonis 20 ja rohkem õpetajat, et kõik saaksid individuaalse tagasiside.“

Teabevaldaja on oma põhimääruse § 3 lg 1 kohaselt Tallinna Haridusameti hallatav asutus ja seega laienevad talle avaliku teabe seaduses nimetatud teabevaldaja kohustused (AvTS § 5 lg 1 p 1).

AvTS § 23 lg 1 ja lg 2 alapunktides on toodud ammendav loetelu alustest, mille esinemisel teabevaldajal on õigus teabenõude täitmisest keelduda. Praegusel juhul ei esine ühtegi asjaolu, mis vastaks nimetatud alustele, seega on Teabevaldaja kohustatud Teabenõude täitma.

Põhihariduse andmine on üldjuhul kohaliku omavalitsuse avalik-õiguslik kohustus. Hariduse korraldus ja kvaliteet puudutab olemuslikult kogu ühiskonda ja avalikkuse õigustatud huvi olemasolu selle vastu on juba sellest tulenevalt väljaspool kahtlust. Avalikku diskussiooni koolikatsete lubatavuse, mõttekuse ja õigluse üle on peetud pikemat aega. Antud juhul soovib ajakirjanik anda sellesse diskussiooni oma panuse, uurides, milliseid küsimusi katsetel küsitakse. Leiame, et ajakirjanduse ülesanne olla ühiskonna “valvekoer” olulistest valdkondades, annab käesoleval juhul ajakirjanikule õiguse ja kohustuse uurida lähemalt, millega konkreetselt on koolikatsete puhul tegemist. Leiame ka, et kool on kohustatud Teabenõude täitma, kuivõrd esiteks sellest keeldumiseks ei ole sisulist põhjust, sest see ei riku kellegi õigusi ja teiseks, on nii lapsevanematel kui lastel siiski õigus teada, mis laadi katsetega on tegu.

Lähtudes eeltoodust ja juhitudes Avaliku teabe seaduse §-st 46 palun:

- 1) algatada järelevalvemenetlus;
- 2) selgitada, kas Tallinna 21. Kooli poolt teabenõude täitmisest keeldumine on seadusekohane;
- 3) selgitada, kas teabele on kehtestatud juurdepääsupiirang seaduses sätestatud korras;
- 4) teha ettekirjutus teabenõude viivitamatuks täitmiseks.

Kinnitame, et vaieldavas asjas ei ole jõustunud kohtuotsust ega toimu kohtumenetlust.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Vastuseks Teie 10.03.2016 järelepärimisele, mis puudutab AS Ekspress Meedia vait Tallinna 21.Kooli tegevuse peale teabenõude, milles sooviti 2014. ja 2015.a 1.klassi vastuvõtukatsete ülesannete väljastamist, täitmisel, teatan järgmist.

Reedel, 05.02.2016 tuli koolile e-kiri teemaga „Teabenõue“, mille oli allkirjastanud Kirsti. Teabenõue registreeriti esmaspäeval, 08.02.2016. Direktor andis vastamisülesande õppealajuhataja Valentina Taliarule. Teabenõudele vastati 09.02.2016 e-kirjaga, kuigi teabenõue ise ei vasta minu arvates täielikult AvTS-s toodud nõuetele. Leian, et teabenõudele on piisava põhjalikkusega vastatud ning loodetavasti sai ka Kirsti Vainküla oma tööülesande täidetud, sest nagu ta soovis, tutvustati talle õpilaskandidaatidele antud ülesandeid, mistõttu vaide esitamine on põhjendamatu.

Kuigi Haridusministeeriumi valitsemisala dokumentide näidisloetelus on küll sarjana 4.1-14/ toodud Õppeasutusse sisseastujate kirjalikud tööd säilitusajaga 1 aasta, siis Tallinna 21.Kool ei ole pidanud vajalikuks vastava toimiku sisseseadmist ja pidamist ning tööde säilitamist peale vastuvõtu eeskirjades sätestatud töödega tutvumise ja vaidlustamise tähtaja lõppu. Samas oleksid kindlasti need tööd ka juurdepääsupiiranguga, arvestades seda, et oma lapse tööga saab tutvuda vaid selle lapse vanem. Käesoleval aastal toimus töödega tutvumine ja apellatsioonide esitamine vahemikus 29.02-10.03. Seega ei ole ka 2014 ega 2015 toimunud vastuvõtukatsete ülesanded ega tööd dokumentidena registreeritud.

Antud põhimõte laieneb ka kõikidele muudele testidele, kontroll- ja arvestuslikele töödele, tasemetöödele, mida koolis korraldatakse aastas sadu. Nii katsete ülesanded kui kõik nimetatud tööd on metoodilised töövahendid teadmiste kontrollimiseks, mitte avalik teave avaliku teabe seaduse mõttes. Olgugi, et sisseastumisteste muudetakse igal aastal teatud osas, on nad aastate lõikes sarnased. Et tagada tulevaste 1.või 9.kl õpilaste võrdne kohtlemine järgmistel aastatel ning välistada laste treenimine katseteks, pole pedagoogiliselt õige nende tööde avalikustamine ajakirjanduse vahendusel või nende edastamine põhjendamatu kolmandatele isikutele.

Ülelinnalise komplekteerimisega koolide (või vastavaid klasse omavate koolide) juhtidega kontakteerudes (Tallinna Reaalkool, Prantsuse Lütseum, Gustav Adolphi Gümnaasium) selgus, et ükski nendest koolidest ei väljastanud samuti ajalehele Eesti Ekspress kõnealuseid töid kuigi ka nende poole pöörduiti teabenõudega. Samas on AS Ekspress Meedia esitanud vaide koolide osas valikuliselt. Seda on tehtud Tallinna 21.Kooli ja Tallinna Inglise Kolledži direktori sõnul ka nende suhtes.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

1. AvTS § 6 kohaselt on teabenõue teabenõudja poolt selles seaduses sätestatud korras teabevaldajale esitatud taotlus teabe saamiseks või taaskasutamiseks.
2. AvTS § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Seega saab teabenõude korras küsida koopiaid ja väljavõtteid olemasolevatest dokumentidest.
3. Teabevaldaja peab teabenõude täitma kas AvTS §-s 20 sätestatud viisil või keelduma §-s 23 loetletud alustel. Seejuures peab teabenõude täitmisest keeldumist teabenõudjale põhjendama.

4. Käesoleval juhul on Eesti Ekspressi ajakirjanik koolile adresseeritud e-kirjas märkinud: *Eesti Ekspress sooviks lähtuvalt avaliku teabe seadusest tutvuda 21.kk poolt 2014. ja 2015.aastal 1.klassi vastuvõtukatsetel õpilaskandidaatidele antud ülesannetega*. Pöördumises ei ole tõesti täpsustatud, et tahetakse konkreetset dokumenti, kuid seda võib eeldada pöördumise pealkirjast *Teabenõue* ja viitest avaliku teabe seadusele. Teabevaldaja on jätnud selle tähelepanuta ja selgitanud katsete üldisi põhimõtteid, kuid ei ole teabenõudjat teavitanud nõutud teavet sisaldava dokumendi puudumisest. Pärast selgituste saamist ei ole teabenõudja rohkem ka oma nõuet täpsustanud, vaid esitas inspeksioonile vaide. Alles inspeksiooni järelepärimisele vastates on kool teatanud et ei säilita vastuvõtukatsete ülesandeid ning need hävitatakse pärast vastuvõttueeskirjades sätestatud töödega tutvumise ja vaidlustamise tähtaja möödumist. Seega ei ole enam füüsiliselt olemas teabenõudes küsitud teavet dokumendina.

5. Teabenõudja viitab vaides, et teabevaldajal ei ole ühtegi AvTS § 23 lõigetes 1 ja 2 loetletud alust teabenõude täitmisest keeldumiseks. Antud juhul tuleneb õigus teabenõude täitmisest keelduda AvTS § 23 lg 1 punktist 2, sest teabevaldaja ei valda taotletavat teavet – tal ei ole seda olemas. See on kooskõlas ka avaliku teabe mõttega (AvTS § 3 lg 1 - avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave). Kui teavet ei ole olemas, ei saa seda ka väljastada. Käesoleval juhul ei ole teabevaldaja teabenõudjale vastates seda kahjuks sõnaselgelt väljendanud, millega võis jääda ekslik mulje, et tal on taotletav teave olemas.

6. Teabevaldaja märgib inspeksiooni järelepärimisele vastates: *Nii katsete ülesanded kui kõik nimetatud tööd on metoodilised töövahendid teadmiste kontrollimiseks, mitte avalik teave avaliku teabe seaduse mõttes*. Üldjuhul on avaliku ülesande täitmisel loodud teave siiski avalik teave (vt AvTS § 3 lg 1) ning allub avaliku teabe seaduse regulatsioonile. Küll aga on teabevaldajal AvTS §-s 41 sätestatud korras õigus otsustada, kas ja mis ulatuses ta sellele juurdepääsu võimaldab. Alused teabele juurdepääsu piiramiseks tulenevad AvTS §-st 35 ja eriseadustest. Näiteks võimaldab AvTS § 35 lg 2 punkt 3 tunnistada asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks põhjendatud juhtudel asutusesiseselt adresseeritud dokumendid, mida dokumendiregistris ei registreerita (arvamused, teated, memod, õiendid, nõuanded jne).

7. Kuna teabevaldajal ei ole olemas dokumenteeritud ja jäädvustatud teavet 2014. ja 2015.aastal 1.klassi vastuvõtukatsetel õpilaskandidaatidele antud ülesannetega, ei ole võimalik ajakirjaniku teabenõuet täita ning AS Ekspress Meedia vaie tuleb jätta rahuldamata.

/allkirjastatud digitaalselt/

Sirje Biin

vaneminspektor

peadirektori volitusel